

Visievorming - Koude Beekvallei -

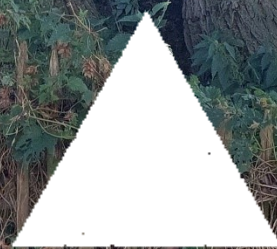
**Provincie
Antwerpen**

**RIVIEREN
LAND**
REGIONAAL
LANDSCHAP

Door: Inge Vermeulen en Lucas Vanermen

Visievorming bij inrichting gebied

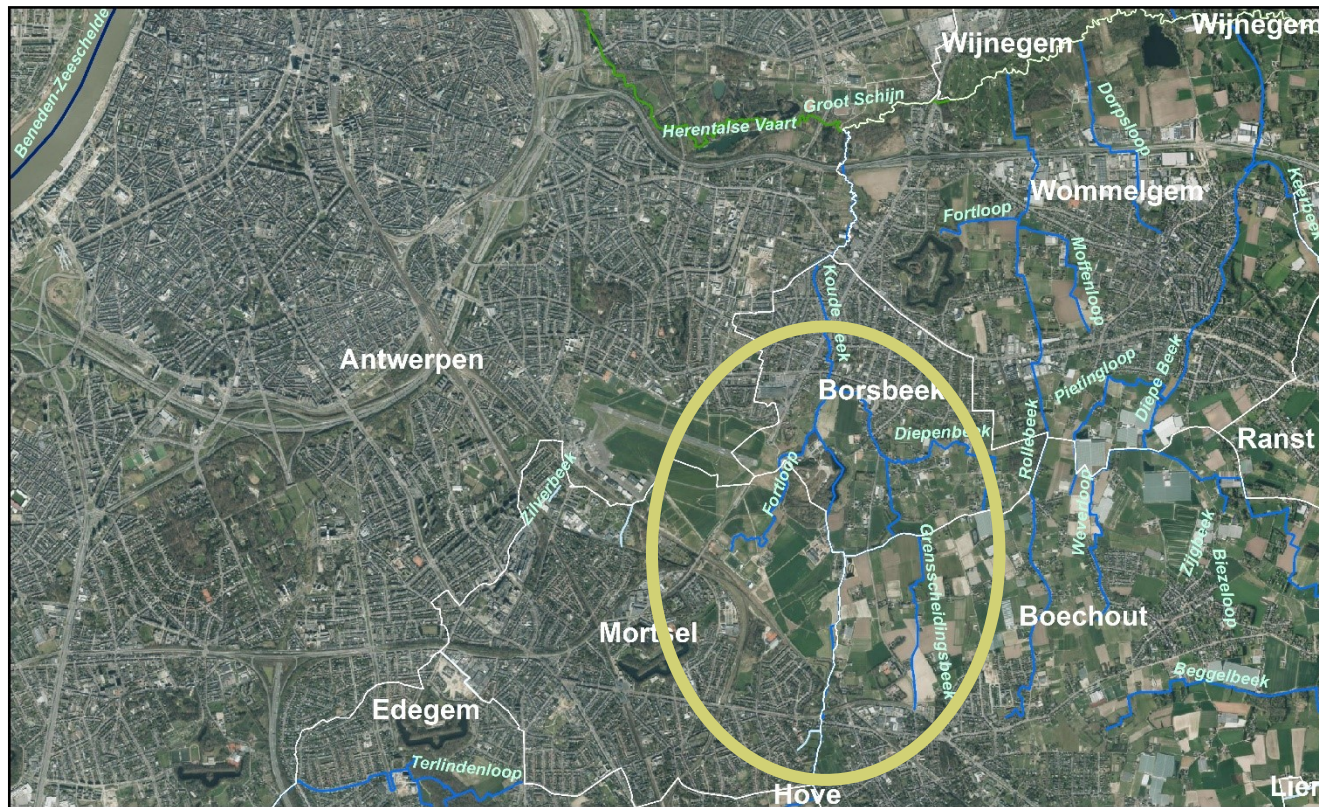

**Provincie
Antwerpen**

Hoe het begon in 1999

Koude beekvallei = groene open ruimte in bebouwde omgeving ten zuiden van Antwerpen

Hoe het begon in 1999

Uitgangssituatie:

- Gedegradeerd landschap
- Wateroverlast in Borsbeek
- Voor recreanten ontoegankelijk gebied (geen aaneengesloten trage wegennetwerk)

→ gemeente Borsbeek gaf eerste aanzet tot herinrichting en contacteerde de provincie Antwerpen, Dienst Integraal Waterbeleid

Start van het project 2001

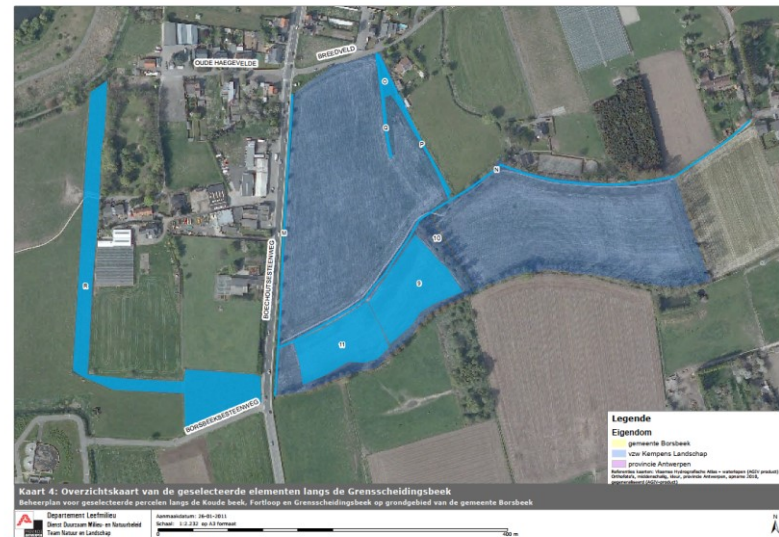
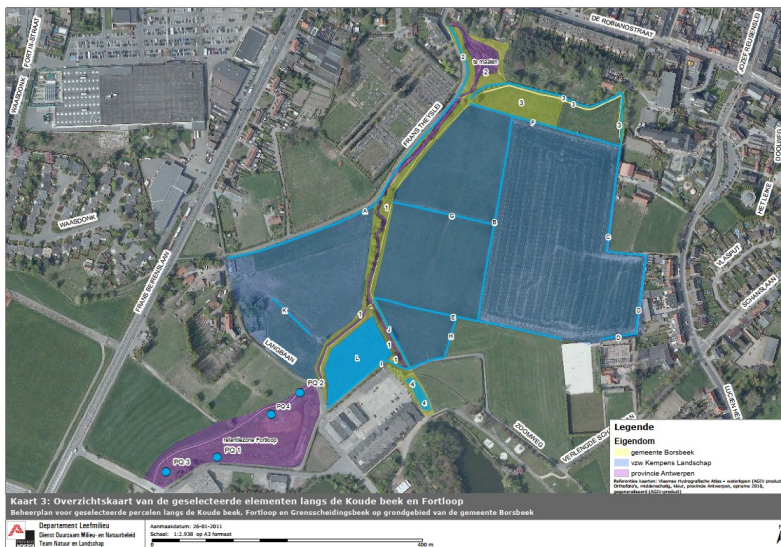
- Herinrichting Koude beek (2002, 2007)
 - Aanleg van retentiezones + openlegging waterloop
- Beheerplan Koude beek
- 100% constructieve samenwerking + waardevolle bijkomende initiatieven:
 - aankoop en inrichting gronden i.s.m. Kempens Landschap
 - slibbehandeling vestinggracht Fort 3 (2007-2008)

2010: start opmaak beheerplan

- Eén landschap met verschillende eigenaars
 - Waterloop en oeverzones: provincie
 - Landschapselementen errond: Borsbeek, Mortsel en Kempens Landschap

2010 visie bij opmaak beheerplan

- Ecologisch beheer en landschapsherstel
 - Realisatie groene corridors voor o.a. voor vleermuizen
 - Waterloop: verbindend element doorheen het gebied
 - Trage wegen: recreatieve verbindingen tussen bebouwde ruimte, forten en verschillende open ruimte gebieden
 - Luchthaven legt bepalingen op aan beheer
 - Herstel knotbomenrijen
 - Veel nieuwe aanplanten → dus veel nieuwe beheerkeuzes te maken
 - Verschillende eigenaars en beheerders → verschillende stemmen bij het maken van beheerkeuzes

Geen klassiek beheerplan maar met fiches

- Elke fiche bevat
 - Situering
 - Foto
 - Eigenaar
 - Beheerder
 - Huidig beheer
 - Een beschrijving van de huidige situatie
 - Voorgesteld beheer
 - Afspraken
- Alle fiches werden formeel goedgekeurd door beheerder en eigenaar

4.2.21 Knotwilgenrij langs de Diepenbeek

Omschrijving

Strook langs de Diepenbeek, tussen klooster en begraafplaats, met knotschietwilgen.

Kaart

Foto

Eigenaar

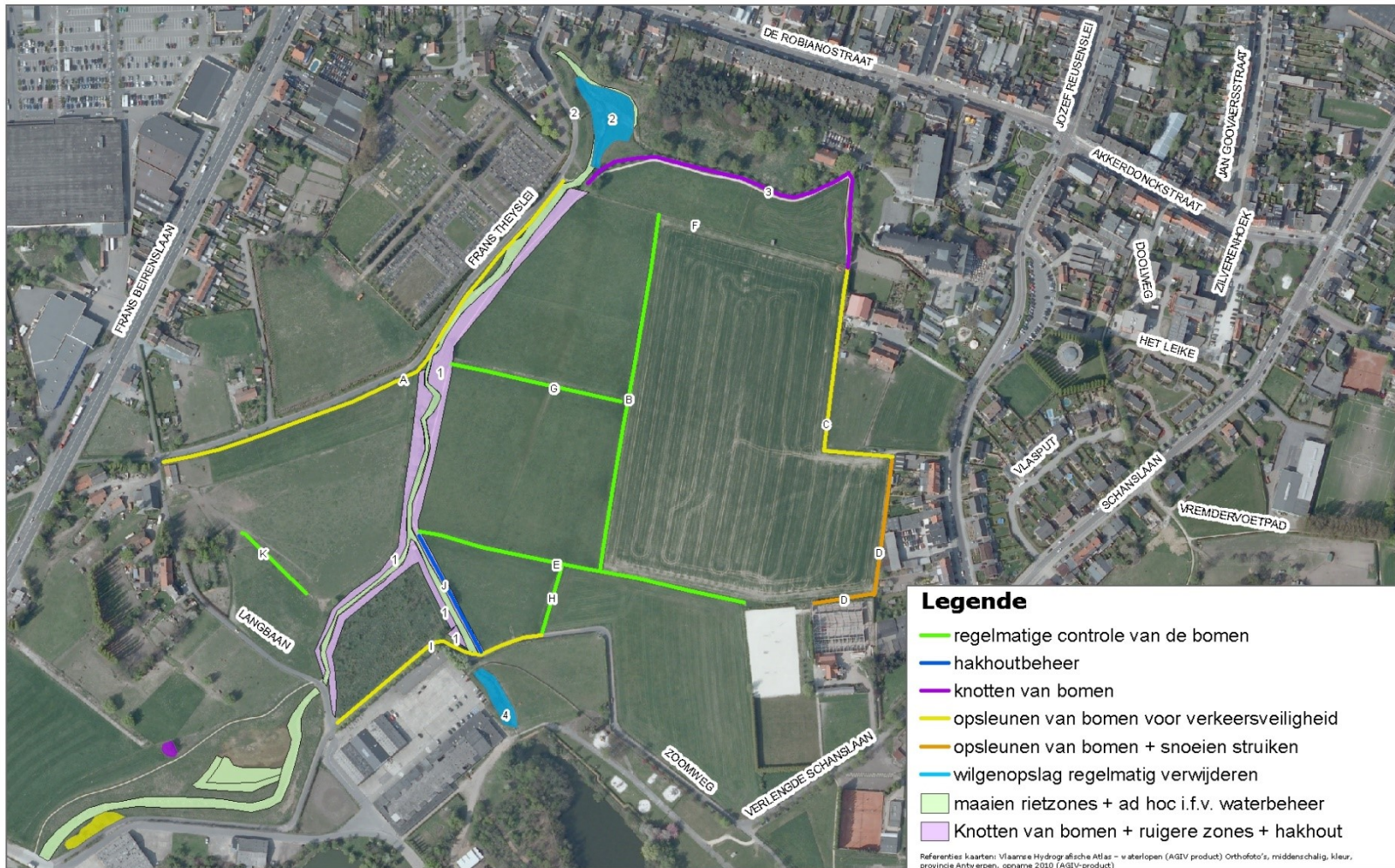
Gemeente Borsbeek

Beheerder

Gemeente Borsbeek

Opnieuw samen gebracht tot 1 plan

Kaart 8: Overige reguliere beheermaatregelen langs de Koude beek en de Fortloop
Beheerplan voor geselecteerde percelen langs de Koude beek - Fortloop - Grensscheidingsbeek

Bijsturing visie onder coördinatie Loket Onderhoud Buitengebied

Algemene doelstelling

het beheer van landschapselementen op een **efficiëntere** en meer **gecoördineerde** manier laten verlopen

Kostprijs beheer

Kwaliteit landschap

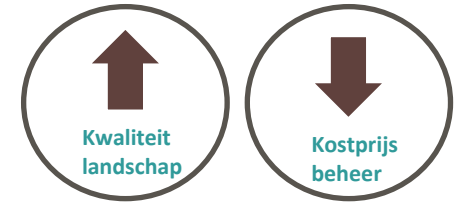
LOKET
ONDERHOUD
BUITENGEBIED

Dit project geniet steun van:

Bijsturing beheer

- Aanpassing maairegimes

©Nathan Frenken

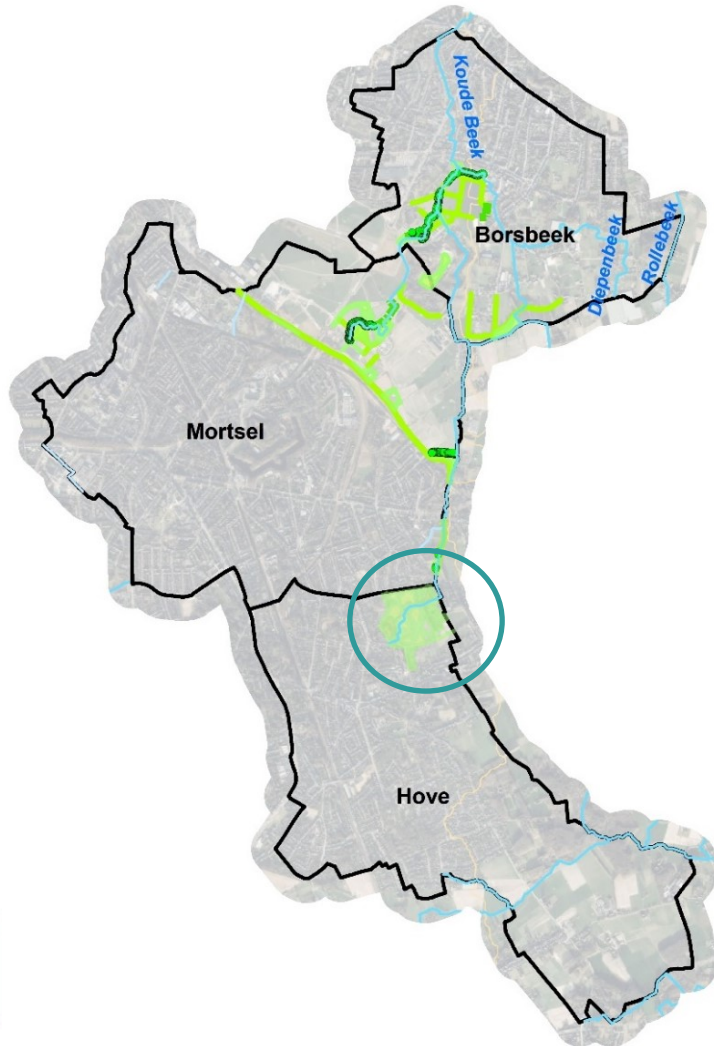
Bijsturing beheer

- Aanpassing kap- en knotcycli

Bijsturing beheer

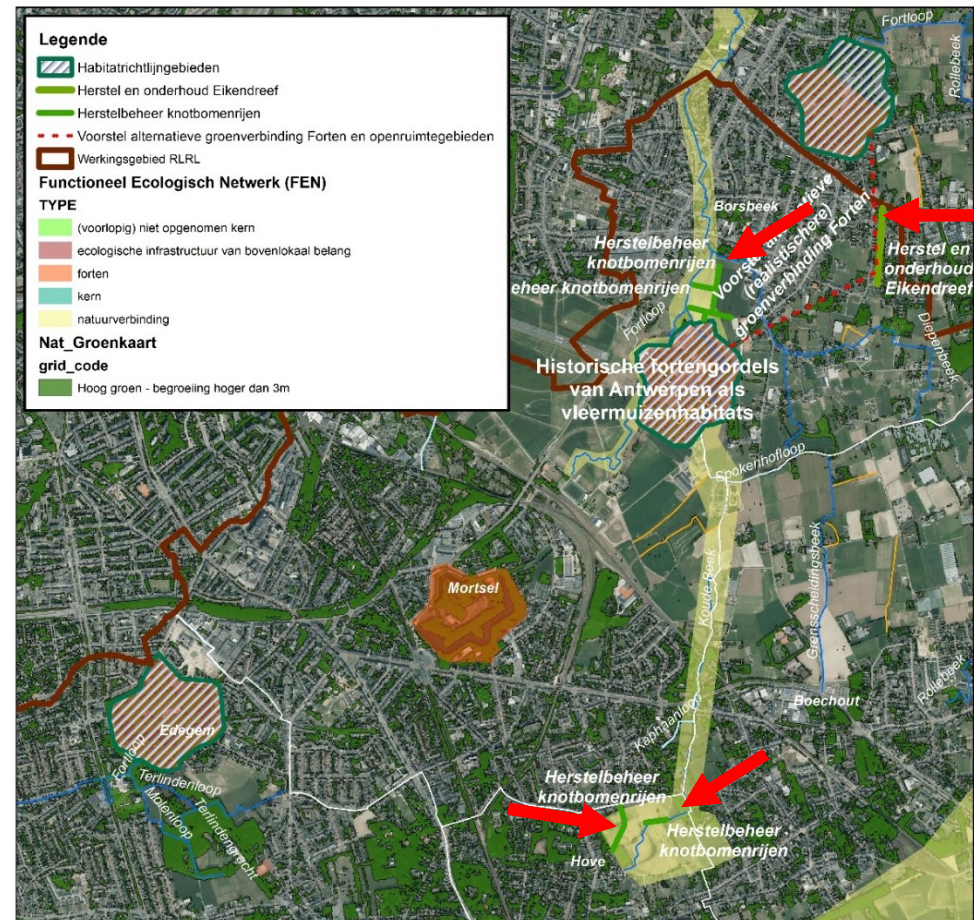

Bijsturing beheer

- Functioneel Ecologisch Netwerk –
Vleermuizen + steenuil
 - Knotwerken op 97 eiken en wilgen in Borsbeek
 - Herstelsnoei van 10 oude knoteiken en -wilgen in Hove
 - Knotwerken op 46 eiken in Hove
 - Onderhoudssnoei op 480m lange Eikendreef in Borsbeek

Bijsturing beheer

- 6 houtkanten
(=1957 vierkante meter)
- 3 bomenrijen
(=44 hoogstammen)

Bijsturing beheer

- Omvorming raaigrasakkers naar vogelakkers

Legende

Vogelakkers Morsel contouren 2024

Vogelakkers Morsel

Type

	Kievitakker
	Akkervogelzone

Legende

Vogelakkers Morsel contouren 2024

Vogelakkers Morsel

Type

	Kievitakker
	Akkervogelzone

Terug boeren natuur in Mortsel. Een verhaal over succesvol natuurherstel.

De enige overgebleven koeienboerderij (met ambachtelijke roomijsproductie) werd omgeschakeld naar een gesloten melkveehouderij met wel 500 koeien. De gevolgen voor de aanwezige natuur waren direct merkbaar. Waar eens patrijzen zaten vlogen plots grote groepen kauwen.

De zo typische boeren natuur stond plots zwaar onder druk. Intussen had de stad Mortsel meer dan tien hectare grond gekocht om een sportlandchap te ontwikkelen. Maar eerst werd de Fortloop terug in ere hersteld waardoor er weer enige natuurwaarde in het gebied ontstond. Rond en in de Fortloop broedden plots kleine karekieten, blauwborsten en ijsvogels. Elke winter waren er watersnip, bokje en waterral te vinden.

De gronden die niet werden gebruikt door de stad, werden verder bewerkt door de industriële boer. Overal werd maïs geplant en er werd duchtig gespoten met glyfosaat. Kieviten die toch probeerden te nesten, werden bespoten met landbouwgif of de nesten werden telkens ondergeploegd. De natuur kreeg gewoon geen kans. Het door de gemeenteraad goedgekeurde Ruimtelijk Uitvoeringsplan (RUP) bleef volledig dode letter.

Zowel de vogelwerkgroep Schijnbeemden als Natuurpunt Mortsel hebben jarenlang gepleit voor natuurherstel in het gebied. We stelden een concreet en uitgewerkt plan voor het gebied voor met een duidelijke visie: het landschap moest natuurrecreatie, natuurbewoud en duurzame landbouw verenigen.

In het begin kregen we geen enkele respons op onze vragen. Langzaam maar was de stad bereid om de Fortloop en een

aanpalende strook natuurgericht te beheren. Het terrein rond de poel naast het woonwagenterrein werd omheind en werd natuurgericht beheerd.

In 2022 nam Regionaal Landschap het beheer van de landbouwgronden van de stad over. De bioloog van Regionaal Landschap nam contact met ons op, en samen stelden we een plan op voor maximaal natuurherstel. Dit voorjaar werd meer dan 3ha ingericht voor boeren natuur. De ingrepen waren heel eenvoudig: op de voormalige malsakkers werden wildakkers ingezaaid en het gras werd niet meer in één keer gemaaid.

De resultaten waren onmiddellijk merkbaar. Dit jaar broedden de kieviten weer succesvol voor het eerst in 6 jaar! Vijf jongen konden veilig groot worden. De prachtige putters of distelvinken zie je er nu het ganse jaar en minstens twee koppels van de bijzondere roodborstapuit nesten er. De rans- en kerkuil jagen er nu elke nacht.

Op dit moment overwinteren er honderden vinken, kepen, kneus, graspiepers en rietgorzen. De torenvalk jaagt er continu op woelmuizen. Tijdens de vogeltrek overmachten een mannetje blauwe kiekendief. Bij aankomst vond hij voldoende voedsel om weer op krachten te komen om zijn reis naar het zuiden verder te zetten.

Op enkele maanden tijd is dit stukje van een dode zone verandert in een oase van natuurpracht! Het is duidelijk: natuurherstel werkt, en de aanhouder wint!

Tekst: Wim Jacobs

Foto's: Wim Jacobs (landschap) en Wouter Knaepen (kneus)

Leidraad houtkanten: Provincie Antwerpen

Doel: ecologisch beheren van houtkanten laagdrempelig maken, een eenvoudige keuze voor ecologisch beheer toelaten

Aanleiding:

- We hadden zelf vragen bij het bepalen van het streefbeeld op het terrein
- Bij navraag bleken we niet alleen te zijn
- Informatie wel gefragmenteerd in wetenschappelijke literatuur maar niet gebundeld en eenvoudig ontsloten.

Aanpak:

- Opdracht aan de Ugent en BOS+: Sanne Van Den Berge, opgeleverd september 2023
- Begeleid vanuit DMN en Regionale landschappen, met de gewaardeerde medewerking van Isabelle, Joke, Lander, Mathias, Nick, Elisa ...

Stand van zaken:

- Wetenschappelijk rapport ontsloten
- Webpagina: www.provincieantwerpen.be/KLE + filmpje plattelandstv
 - Kan nog verder uitgewerkt worden
- In opmaak: toegankelijke brochure momenteel herwerking teksten
- Meer informatie: inge.vermeulen@provincieantwerpen.be

Contactgegevens

Hallestraat 6

2800 Mechelen

Tel. 015 21 98 53

info@rlrl.be

www.rlrl.be

